

LIBERTATEA

Abonamentul:

Prețul foii „Libertatea” cu adăusele sale „Foia Interesantă”, „Vărășia” și „Bobirnaci”, — e următorul; pe un an 10 cor.; pe 1/2 an 5 cor. — Pentru economi: numai 6 cor. pe an!
Pentru America trei dolari pe an.
Pentru România (4 foi) 40 Lei pe an.

Foie națională politică.

Apare în fiecare Joi.

Insertiuni:

1 pag. 80 cor., 1/2 pag. 40 cor., 1/4 pag. 20 cor. etc. — La serate ce să dau de mai multe ori, să fac reduceri de taxă.

Insertiunile ca și abonamentele să plătesc înainte.

Manuscripte nu se dau napoi.

La Alba-Iulia!

De Dr. V. MOLDOVAN.

Mercuri după Rusalii va fi o zi mare pentru întreg neamul românesc din țara aceasta.

E drept, că e vorbă se ne ridicăm glasul de protest în privința unei primejdii, care deocamdată amenință numai o parte a neamului: pe Românii cari să țin de biserica greco-catolică română.

Dar știm cu toții, că atunci când e rănită o parte a trupului, trupul întreg simte durerea.

Durerea bisericii gr. cath. e durerea întregului neam românesc!

Căci în marea adunare de pe „Cîmpul Libertății” din 1848, s'a încheat întreg neamul român într'un singur corp național, prin'un jurământ rostit sub cerul liber în fața lui Dumnezeu! În jurământul acesta s'a legat frăția celor două confesiuni românești, unită și neunită, și s'a pus blăstăm pe capul celui ce va cerca să strice vreodată această sfântă frăție!

Apoi dacă frați suntem, trebuie să ținem unii la alții și în bine și în rău! Ba mai ales la nevoie să cunoștem prețiii!

Fruntașii mireni ai bisericii gr.-cath. române au hotărât, ca să dea glas durerii și dreptei lor mâni în fața lucrărilor pentru înființarea unei episcopii gr.-catholice maghiare, care va să fie o vecinică primejdie de a ademeni și a rupe din sânul metropoliei române, dacă nu azi, mâine, dacă nu deodată, pe rînd, o mulțime de parochii românești, spre a le încopcia la noua episcopie maghiară, făcută nu cu scop duhovnicesc, ci politic!

Au hotărât drept aceea,

să adune la Alba-Iulia pe trimișii ținuturilor românești din întreaga metropolie, într'o mare așă adunare, ca aici la umbra acelei biserici unde înainte de asta cu 200 de ani s'a decretat unirea de Roma, să facă cunoscut săr-bătorește, în fața lui Dumnezeu și a oamenilor, că ei vreau să rămână și pe mai departe gr.-catholici credincioși sfîntului scaun apostolic dela Roma, dar în același timp vreau să rămîie ceea ce au fost și înainte de unire și după unire, anume: **Români!** Și nu vor să lase să li-să răpească din scumpa turmă credincioasă nimic!

Poporul acesta român, care a luptat veacuri de-arîndul pentru limba sa românească, nu e un lucru de vînzare pe care să-l poți cinsti sau trece dela un stăpîn la altul!

Sfîntul scaun apostolic al Romei, să pare a fi uitat că înainte de asta cu cîteva veacuri s'a păcălit odată foarte rău cu aceea, că, pentru nescaii foloase vremelnice, a dat pradă un vrednic, poate pe cel mai vrednic popor catolic al său! Iată cum:

Înainte de reformațiune întreaga nație a Englezilor a fost catolică. În vecinătatea țării lor, pe o frumoasă și roditoare insulă, locuia în pace și fericire poporul liber al Irlandezilor, sub domnitorii naționali, aleși din singurul poporului lor. Craii englezi de multă vreme își ascuteau dinții asupra acestei țări a Irlandezilor, dar nu găseau de loc pricină ca să tăbărescă cu oști asupra lor și să le cuprindă țara. Atunci s'au adresat papei dela Roma, care, ca să-și facă mână bună cu puternica Anglie, a cinstit întreaga țară Irlandeză regilor englezi, încredințîndu-le grija peste poporul catolic din Irlanda.

Și amar s'a răzbunat mai tîrziu acest tîrg făcut peste capetele unui popor întreg, fără de a-l fi întreat măcar! Că nu a trecut multă vreme și a urmat marea revoluție în sânul bisericii catolice, reformațiunea lui Luther și a soților, și atunci aproape întreaga nație Engleză s'a rupt de biserica catolică și cu craii lor cu tot au trecut la legea cea nouă a lui Luther și a celorlalți întemeietori de religii reformate!

Iar poporul Irlandez n'a vrut să urmeze pe cel englez, ci a rămas și mai departe credincios bisericii sale catolice.

Craii Angliei înse, după ce și-au pus odată piciorul în Irlanda, nu au mai voit să iasă de acolo! Ci știindu-se acum la ei acasă în țara pe care Papii li-au cinstit'o, au început să urmărească și să zdrobească și legea catholică a bieților Irlandezi! Și au și rupt pe jumătate din ei din sânul bisericii catolice, trecîndu-i la reformațiune!

Groznică e povestea suferințelor ce le-a îndurat acest popor din partea Englezilor în decurs de veacuri pentru că a ținut la țara, la limba și la credința sa catholică. Atîta de nesuferite erau prigonirile ce avea de îndurat, încît părea țara asta o temniță, din care e mai bine să fugi decît să mai stai în ea. Au și părăsit'o, prin emigrare la America, peste jumătate din locuitori! Numai între anii 1850—1890 au părăsit Irlanda trei și jumătate milioane de Irlandezi! Pe cînd dacă țara lor nu era făcută de Papa cînte unor puternici vecini, cînd s'a iscat reformațiunea, Anglia n'avea cuvînt a să mesteca și în casa Irlandezilor și ei rămîneau catolici!

Așa s'a răzbunat, destul de amar, pasul grăbit al capului bisericii catolice, de-a face tirgueli și tocmeli asupra unui popor credincios fără a-l fi întreat măcar.

Nici acum nu a întreat nime pe poporul credincios, greco-catolic român, vrea sau nu, să i-se pună în coaste o

nouă episcopie, care să fie o cursă pentru o mulțime de sate românești cu credincioși greco-catholici?

Azi înse popoarele sunt mai luminate, mai trezite, și nu să mai lasă vîndute sau cinstite la un stăpîn nou, strein de limba lor!

Facă-și ungurii cîte episcopii vreau. Numai să aibă credincioși gr.-cath. unguri. Dar nu înființeze astfel de episcopii cu scopul politic mirșav, ca ele să fie mreje care să prindă și să amăgească dela noi sate românești, cu atît mai virtuos nu, ca să rupă cu puterea sate de-ale noastre!

Frați Români! Să nu uităm că nici ou cu ou nu să asamănă întru toate, cu atît mai puțin om cu om. Sunt oameni înaintea cărora îți ridici pălăria, și sunt alții cari nu vrednicesc ca să te uiți la ei.

Astfel e și cu popoarele.

Poporul cu adevărat vrednic de-a trăi și de-a fi cinstit de alte popoare, e acela, care în clipel de grea încercare nu-și pierde cum-pătul, dar nici încrederea în sine!

Vrednic de cînte e numai acel popor care nu să lasă călcat în picioare, cum calci un vierme!

Adunarea dela Alba-Iulia va fi o probă a vredniciei noastre ca popor!

Ochii multora vor fi îndreptați pe Mercuri după Rusale asupra adunării din Alba-Iulia. Unii ne vor privi cu dragoste și nădejde, alții cu ură și mînie.

Noi înse să știm una: că din munți și din cîmpii, din apropiere și din depărtări, să alergăm cu miile la Alba-Iulia, ca să arătăm tuturor celor cari ne vreau binele ca și celor cari nu ni-l vreau, că poporul român nu mai e popor de iobagi fără pricepere și fără voință!

Să strigăm din piepturi puternice, să se audă până la Viena și până la Roma, că nu ne-a trebuit nici cînd ce-ia altuia, dar nici nu vom da ce-i al nostru!

Să se pogoare Duhul sfînt peste toate inimile române, să le lumineze, cum pe ale apostolilor le-a luminat, și de curagiu să le umplă, precum pe ale apostolilor le-a umplut,

— ca dela Alba-Iulia să mergem spre vetrele noastre așa de neînfrigați luptători pentru biserică și neam, cum apostolii, după pogorîrea limbilor de foc peste ei, s'au respirat peste tot pămîntul, plini de tărie Dzeiască, ca minunați luptători ai Domnului!

La revedere în Alba-Iulia!

UNELE—ALTELE

Ingăduirea adunării dela Alba-Iulia.

Primăria și poliția din Alba-Iulia a fost oprită ținerea adunării. Vădit că la îndemnul mai de sus, poate chiar din Pesta. Contra opreliștei s'a dat recurs la vicișpanul comitatului. Și vicișpanul a oprit adunarea, întărind opreliștea primăriei.

Intr'aceea mai mulți fruntași ai bisericii gr. cat. au mers la ministrul de interne (Lukács) și i-au cerut lămuriri și i-au arătat ce călcare de libertate a unui popor și a unei biserici să face prin opreliște asta, și l'au rugat să ingăduie nesmintit adunarea. Și ministrul le-a răspuns, că îndată ce sosesc la el hîrtiile dela vicișpan, — adică recursul contra opreliștei vicișpanului, — el va schimba hotărîrea de oprire și ingăduie ținerea adunării!

Mercuri (22 Maiu) foilor române și prin ele întregii obște românești, s'a trimis din Budapesta următoarea telegramă:

Budapesta, 22 Maiu: Ținerea adunării dela Alba-Iulia e ingăduită prin scrisoare dela ministru.

Dr. T. Mihali.

Așadar adunarea să va ținea negreșit! Să începe la ora 10 înainte de amiază. Va ținea 2—3 ore. După prînz ori sara, lumea să poate întoarce.

Din Dietă.

La dieta din Pesta s'a început luarea de cap. Dacă Lukács a văzut, că nu reușește a îndupleca pe Justh să i primească planul de lege cel mai pe mișelie făurit și ca legea de azi, s'a hotărît să i se lupta cu puterea pentru înfrîngerea justițiilor în dietă. Să li-se respingă toate cererile și propunerile, să nu mai fie lăsați să vorbească, să fie rupți cu ori-ce preț și să se treacă, peste voia lor, legea militară și după ea altele, ce i o plăcea guvernului. Președintele dietei, Návay, la asta nu s'a învoit, a spus că el în acest fel nu poate conduce dieta și s'a retras din scaunul de președinte. Vicepreședinții rămași ei la conducere, au început luni lupta contra împotrivrării jus-

tiste, dînd privilegii la uriașe scandaluri! Marti partidele s'au înfrîngat așa de mult unul contra altuia, încît oțiva deputați de-ai lui Tisza au vrut să atace cu pumnii pe un deputat al lui Justh. Atunci fiul lui Justh, deputat și el, a pus mîna pe revolverul ce l poartă în buzunar și a spus că pușcă pe cel ce să apropie de tatul său! Iar Justh însuși a scos un boxer (uște nodos de fer grele, în cari îți bagi degetele încît cînd dai cu pumnul, nu mai dai cu nodurile degetelor, ci cu noduri de fer!), și a zis celor ce poraise amenințatori spre el, să vie, că strîștește repede cu ei! Alți deputați însă s'au pus cu trupurile între ei și i-au împedecat dela o încăierare.

Nici Luni nici Marti nu s'au putut ține ședințele! Numai cu certe cu scandaluri, cu „ședințe închise“ (la care public nu e ertat să fie de față) dar la cari nici deputații nu voiau să i se parte, și așa sta sala de ștat goală, — Cu de astoa s'o amorit vremea.

Pe Mercuri guvernul a pus la rînd alegere de nou președinte al dietei, și au ales pe însuși Tisza Pișta, sperietore celor din împotrivrare, — ca el, cu „mîna tare“, să conducă ședințele și să facă ordine! De-o putea. E nădejde ca Tisza va umbla cu capul spart!

Să prevăd zile furtunoase, urite, sălbatică, în dieta din Pesta, — tot numai pentru aceea, că Tisza și soții nu vreau să se învoiască a să da țării o lege de alegere cinstită, largă, pe temeii de vot universal, — pe care justiții o cer. Că zice că prin o astfel de lege prea ar fi primejdinită puterea maghiarimii, mai drept zis a lor, a o mîna de grofi și b roni cari își bat azi joc de țară cum vreau ei!

Primejdie de a înceta lucrările de fabrici în toată țara.

Ca răspuns la volnica pășire a celor dela putere și scoaterea celui din urmă adut al lor în lupta contra votului universal: alegerea lui Tisza la președinția dietei, — partidul social-democrat din țară a luat o hotărîre mare:

Dacă guvernul să pune să zdrobească cu puterea pe cei ce cer votul universal (Iustitii), — atunci partidul muncitorimei din toată țara, vede în asaltul asupra partidului lui Justh, o sărire cu pumnii contra inșei milioanei de muncitori din țară, care cer și ei acest vot și dela care nădăjduesc o întoarcere mai spre bine a lucrurilor în țară, — și ca răspuns la acest atac, va răspunde punind la cale grevă peste tot în toată țara! Una din cele mai mari și strigătoare greve!

Și ca să nu creadă guvernul și Tisza că e glumă ori amenințare goală, — partidul a pus la cale o gustare din a-

ceastă grevă: pe azi, pe Joi, a hotărît începerea grevei în orașul Budapesta. Toți muncitorii intrați în organizația socialistă, vor înceta azi sau mâne lucrul în toate lucrătorele, mari și mici, și în toate fabricile din Pesta. Iar dacă acest început nu va avea răsunetul dorit, — atunci întind greva (ieșirea din lucru și încetarea ori-cărei munci) în toată țara!

Ne putem închipui ce chip al pustirii ne va da această nenorocită țară, cînd sutele de mii de lucrători de tot felul, vor înceta a mai lucra, — ca un protest contra obraznicei și sălbatecei pășiri a guvernului, dus de nas de satrapul Tisza, care nu vrea să audă de o lege de vot cinstită și largă! Va fi o pustiere a muncii, o pagubă pe toată țara, — a cărei urmări abia să pot azi socoti!

Vom vedea ce va urma.

Noua lege de vot, în Italia.

Dieta italiană chiar acum are în dezbateră noua lege de vot, care lărgește în chip uriaș drepturile cetățenilor țării asupra alegerilor de deputați! Și în Italia era lege care restrîngea dreptul de vot după un cenț (dare) carecare, — așa că abia 3 milioane de inși aveau vot (Totuși foarte mulți față de țara noastră, unde nici un milion nu au azi vot)!

Noua lege de vot în Italia va fi cea a votului universal, pe temeiiul căreia, în locul celor 3 milioane de azi, vor avea vot nu mai puțin ca opt milioane de cetățeni! Adecă aproape fiecare om ajuns la vîrsta de majorant!

Și să scoate la iveală că din numărul total al voturilor, 5 din 8 părți vor fi voturi de oameni mai săraci, muncitori și țărani.

»Căci, zice ministrul președinte, ar fi o lipsă de recunoștință din partea noastră, să nu dăm vot și acelor staturi largi de lucrători, cari azi să luptă cu atîta înălțire pe cîmpul de războiu în folosul patriei.

— Alte lumi, alte capete, alte dezvoltări a lucrurilor!

La noi abia de aci încolo, dacă vor aduce noua lege de vot, să ajungem la vre-o 2 milioane și jumătate de votanți în țară, — cînd azi nu-s de toți nici un milion!

Cînd vedem în alte țări această frumoasă lărgire de drepturi a poporului, ne uimește cutezanța și sălbătăcia cu care la noi să împotrivesc cei dela putere, unei lărgiri la fel, votului universal cel adevărat!

Mașina VLAICU admirată la Viena.

Am spus în un număr trecut că din Bucovina, inginerul Aurel Vlaicu, a mers la Viena, unde

să ține o expoziție de mașini de zburat.

Simbăta trecută, după cum vestește din Viena, cînd s'a deschis expoziția, mașina dîi Aurel Vlaicu a avut o zi feroicită! Toată lumea să imbulzea să vadă cel mai nou tip (fel) de mașină, despre care arzise că e codită de tiner Român ardeleni, că e cea mai simplă și mai sigură contra răsturnării. Din prilegiul zborurilor dela năuți, la cari dl Vlaicu s'a înălțat, apuzicînd de pept cu vîntul cel răutăcios, și acela nu l'a putut ține nici i-a putut strica mașina — să scriese mult prin zărele din Viena asupra acestui fapt, — și acum auzind Vinez că la expoziția din Impărătească lor cetate, să poate vedea această minunată mașină, — a năvălit cu grămada asupra ei să vadă.

Un Archiduce, membru din familia împărătească, pricepător și el în trebile mașinilor de zburat — și care e patronul expoziției — a felicitat viu pe inginerul Vlaicu pentru mașina sa.

Iar inginerii specialiști laudă felul desăvîrșit cum ateherele armatei române din București au lucrat această frumoasă mașină.

Putem zice că Vlaicu și mașina sa, au avut o zi de biruință în lumea mare, Simbăta la Viena. Și prin el numele și vestea destoiniciei românești și-a făcut un drum nou.

Ne bucurăm de asta.

Bătător la ochi.

În jurul „Revistei Preoților“ s'a iscat o discuție, pe cît de viuă, și atît de îngrijitoare. Revista în o clipă sinceritate, declară în Nr. 18, că de nu ne face Congresul pe voce, mergem la guvern! Adecă rupem disciplina, supunerea ce o datorăm celor preoți celui mai înalt corp legiilor bisericesc.

Pornirea cu atît timbru de anarhism, a fost discutată cu multă stăpînire de sine și serioșitate pîn' a cum prin vre-o 4 fol românești: Luceafărul, Revista Teologică, Libertatea și Foaia Poporului Român, toate arătîndu-și îngrijirea și cercînd prin argumente calme și serioase, a opri pe frații preoți din jurul acelei „Reviste“ dela pași atît de nesocotiți, — prin care s'ar abate nu numai dela disciplina bisericească, ci și dela cea națională.

Nouă ne pare că stăm în fața unor arătări, cari aduc în poalele lor cele mai mari primejdii naționale! Dar ca foale poporale, nu putem merge prea departe și prea adînc în discutarea arătării.

Iar cine a trebui să o facă: foile partidului: „Românul“, „Gazeta Transilvaniei“, „Drapelul“ — tac, par'car fi bine de tot în lume și în țară!

Nu mai pricepem înaltele „rezoane“ ale „înălței“ noastre politice...

Extract de cheag

absolut curat și foarte tare, covăsește cu o lingură plină 100 litre de lapte în 30 de minute se află în sticle à 1 litru foarte efîn la prăvălia românească

„SEVERINEANA“

societate comercială pe acții în Caransebeș—Karansebes.

Alegerea dela Orăștie.

Farkas pus la jurământ! — A jurat că nici nu cunoaște pe nici unul din alegătorii săi omenii la Transilvania, nici de vorbă cu ei n'a stat!

Marti in 21 Mai s'a urmat Curie desbaterea asupra rezultatului dat de Românii dela Orăștie contra alegerii de deputat de aici. După ce au fost ascultat și cei din urmă 4 martori ceruți de recurs, pe care întâia oară judele nu a vrut să-i asculte, că nu-i plăcea ce spun, — acum s'au cetit și răspunsurile lor. Ei au dat la protocol, că da, Farkas a venit între ei în sala de beție generală dela hotel „Transilvania în ziua de înainte de alegere și a dat mână cu ei și în fața lui li-să aducea beutura și mâncare! In ziua alegerii, tot așa.

Curia a rinduit după asta, să fie ascultat și însuși învinuitul jupin, să spună acum și el sub jurământ, de-i drept ce să arată aci, că el a dat mincări și beuturi chiar înainte de alegere, ori de a avut el știre despre asta?

Și a venit jidanul și a jurat. Și știți pe ce a jurat (după Az Ujság)? Pe aceea că: el și în ziua de înainte de alegere și în cea de alegere, s'a simțit tot rău, a fost bolnav, și a stat tot închis în odaia lui la hotel! Nici nu cunoaște pe nici unul din alegătorii săi (înțelege pe cei închisi ciurdă în sală). Cu ei de vorbă n'a stat, n'are nici o știre să li-se fi dat mincări și beuturi!.

Acum jurământul acesta al unui om ce să numește pe sine om învățat, om de oraș mare, deputat în sfatul înalt al țării, alesul și omul de încredere al unui cerc, al Cărăștiei, adecă al Ungurilor, Sașilor și Jidovilor, iar dintre Români numai a alor cițiva rătăciți, — jurământul acesta pentru noi cari am fost departe de spurcăciunea din sala unde erau închisi cei aduși cu arcanul și cu banul, nu e nici un lucru de mirat, noi îl putem crede că-i chiar așa, căci n'am văzut nasul lui prin sală, n'am gustat beuturile lui, nici am lins blidele lui spurcate, — dar ce ziceți la acest jurământ și la omul ce l'a pus, voi, care ați fost în acea sală și spuneți că ați văzut acolo și ați jurat pe asta? Acum cine mințiți sub jurământ: voi alegătorii minunatului Farkas, ori el, scumpul vostru ales? Că amândoi nu puteți spune drept!

Noi credem că un om așa pus, ca „deputatul“ unui oraș și al unui cerc, nu poate minți, și încă să joare pe ce minte!

Iar cind el joară pe ce a jurat, prin asta el vă zice vouă în față, că voi ați mințit sub jurământ!

Acum noi, biet public, cui să credem?

Vedeți cu cine v'ați însoțit, nenorociților, pe cine ați ridicat în slavă, pentru cine ați tîrit în tină numele bun al Românilor din acest cerc laudat până acil

După ce jidanul a jurat așa, — Curia a urmat pertractarea mai deprte ieri, Mercuri, și azi Joi.

Până la încheerea, foii nu știm încă de s'a sfîrșit desbaterea. Judecata, și o va publica în una din zilele viitoare.

Congregația dela Deva.

Marti (21 Mai) s'a ținut la Deva congreagația de primăvară a comitatului Hunedoarei. Din peste 500 membri, au fost de față vre o 200, cei mai mulți aduși de ață pentru ca să voteze, că erau de ales 3 pretori (selgăbirae). Români erau de față peste 50 inși. O constăuire însă clubul românesc n'a ținut, căci președintele, dl Dr. Vlad, era la Pesta unde chiar în acea zi să dezbătea de nou recursul contra alegerii jidanului Farkas, de deputat, prin toate mijleacele mișelilor dela acele alegeri; — iar vicepreședintele, dl prot. și deputat Damian, era la o înmormintare în Abrud, — și așa Românii s'au dus în sala de sedință fără vre-o înțelegere statorită înainte.

Totuși putem spune liniștit, că ei, prin cei vre-o 6 vorbitori ai lor, și-au împlinit cu destulă vrednicie rolul de — organe de control în sfatul comitatului, asupra lucrărilor celor dela conducerea acestuia.

— Cind s'a făcut cunoscută numirea noului guvern, și comitetul permanent conducător a propus să se lase la cunoștință arătîndu-să „încredere“ din partea comitatului, — această propunere a fost frumos combătută și din parte ungurească și din parte românească.

— La rescriptele ministeriale (acrisori venite dela ministru), dl Dr. Iustin Pop s'a oprit deosebit la aceea care privea pe falnicul »patriot«, notarul din Bobilna, contra căruia s'a dat cerere la comitat ca să fie lapădat din slujbă, ca un om care înainte de-a ajunge notar, a zăcut în temniță luni de zile pentru fapte criminale, săvîrșite din poftă de cițig. Dl Dr. Pop cere să se cetească judecățile asupra acestui stilp al administrației comitatului.

S'a pornit o lungă desbatere, care a arătat foarte viu cit de meșteri sunt patrioții noștri în jucarea pe ouă, pe funle, înghitirea de săbii și de foc, fără a să răni ori a să plîri pe gură! Atita s'au învîrit pe lângă patriotul cam rău mirositor, fără a să atinge înse de buba lui, — până l'au făcut scîpat ca să nu mai tragă țolul de pe el. N'au dat voce a să ceti hîrțile ce-l privec, nici a să intra în meritul desbaterii, ci sub cuvînt că — e lucru vechiu, și să-l lerte Dzeu în numele sfîntului patriotism modern, au trecut peste lucru la ordinea zilei.

— Raportul vicișpanului a fost

apoi cercetat mai de aproape și la acesta au luat cuvînt mai mulți membri români, și anume domnii: V. Domșa, Dr. Muntean, Dr. Ioan Pop, I. Moța, atingînd mai multe din stările nesănătoase ale conducerii comitatului, stări ce să oglindesc viu și în raportul comitatului.

Dl prot. V. Domșa a deschis desbaterea asupra aceiei părți a raportului care vorbește despre starea școalelor în comitat. Arată ca zile jainice am ajuns, că din cele vre-o 400 comune ale comitatului, în 180, aproape în jumătate, nu este aci școală deloc! Au fost până înainte cu cițiva ani, dar acum le au închis sub felurite cuvinte, că casa nu-i bună, și dascălul nu-i destul de învățat, că cite toate! Propune ca comitatul să înainteze cerere la guven, să îngăduie a să deschide de nou școlile vechi, fie și mai puțin corespunzătoare cerințelor prea »moderne« ale legii.

Dr. Muntean spriginește aceeași cerere, spunînd că-l e rușine, și ar trebui să ne fie la toți rușine de așa stări mizerabile în o treabă însemnată ca învățămîntul, școală! Să ne păzască Dzeu să bage de samă foi din străinătate ce e la noi, că ni s'ar duce povestea! Că acestea-s stări, cărora nu vreau să le zic cu vorba obicnuită, stări »aziaticae«, că-s din fundul Aziell Spriginește cererea de a să deschide școlile cum s'ar putea.

Dr. I. Pap (Brad) arată multele șicane ce să face poporul mai ales în părțile Zarandului, unde de pildă într'un sat umblind într'un an fiarele săbătece prea tare, s'a dat destire chiar dela comitat, că capătă cinste cel ce omoară cite-un lup, cite-un urs! Un Român a puscat un lup frumos, zdravăn, și l'a dus la domnii vînători cari vestise premiu (cinste) pentru lupii omorîți. l'au și dat doar 20 cor. ori de zloți. Dar ca mâna același om capătă cîtație la selgăbirău și e pedepsit tot cu 20 cor. pentru că a umblat la vînat și n-a avut slobozenie de vînat!... Astfel de lucruri nu e iertat să se împline, dacă e ca poporul să nu-și piardă ori ce încredere în d'aregători și în legel Unul, tot »domn«, îl premiază că omoară fiarele, altul îl pedepsește că a omorît.

Mai an în Zarand era morb de vite; s'a dat poruncă, că vitele să fie închise în grajd, că de unde nu, vine pedeapsă grea! Dar a venit și primejdia calerei... A venit o altă poruncă, că tot omul să-și care gunoii din curte, că de unde nu, pedeapsă grea! Cel ce a dus gunoii a fost pedepsit, că de ce a scos vitele din grajd contra opreștei; cel ce nu l'a dus, a fost pedepsit că de ce nu și-l-a dus gunoii!

Și cu alte pilde de acest fel arată ce zăpăceală e în capetele slujbărilor noștri adeseori, și în ce strimtoări aduc ei poporul, prin a l'er nebăgare de samă, — și pe urmă tot îl pedepsesc pe popor! Cere îndreptarea astor fel de stări de lucruri și cruțarea poporului!

I. Moța purcezînd dela faptul că mai mulți membri (maghiari) au aruncat în ochii celor dela conducere, că pentru tipărirea raportului vicișpanului s'au cheltuit 2000 de coroane, propune ca pe viitor să se ceară ofertul tuturor tipografiilor din comitat, și așa să va ajunge a să tipări cu prețul adevărat. Căci dacă pe acest raport s'au dat 2000 cor., apoi de fapt cel puțin 6—700 s'au aruncat în vînt, căci lucrarea să pu-

tea tipări cu altt mai leștin. In un comitat unde atitea comune au aruncat de 150, 250, 450, 700, ba și de 1800 procente!, e lipsă a să începe și o politică a cruțării. — Scoate la iveală că vicișpanul la punctul unde vorbește despre cercetările disciplinare, tace despre cea contra primarului dela Orăștie. De ce? Pentru-că acea cercetare ar avea să descopere nu vre-o vină a primarului, ci felul de manipulare a căpitanului de poliție (Baksay) cu azeza publică! Și nu știm de ce (da, de nul), cercetarea asta să tragă, să împinge de trei ani de zile, lăsîndu-ne să credem care ce vrem despre manipularea banilor la poliția din Orăștie și despre cei dela conducerea comitatului, care îl copăr și nu finalizează cercetarea asta deorhiată! Cere ca congreagația să pună un termen de două luni în care cercetarea să fie finalizată! — Despre starea cu școlile din comitat, arată, că aci nu să lucră pentru ducerea de cultură în popor, ci direct la stîrpirea ori-cărei culturil Inspectorul acesta de școale nu e ecrotitorul culturai poporului în comitat, ci ucigașul ei! De 2—3 ani s'au închis în comitat aproape 200 de școli, dar de sigur s'au deschis mai mult de-atitea crișme nouă! Recomandă celor dela conducerea comitatului că „asprimea“ cu care purced față de școlile poporului, s'o schimbe cu asprime față de crișmele satelor care otrăvesc și prostesc poporul și-s cuiburi de crimel Oglinda griji și iubiri ce-o are conducerea comitatului față de popor, e tocmai asta: măsură în care să țin închise școlile satelor, în o vreme în care numărul crișmelor prin aceleși sate, să mărește din belșug! Spriginește cererea a să face totul pentru deschiderea școlilor confesionale prin toate satele, fie acele școli și mai modeste de cum le cere legea, numai să fie!

Era jumătate la 3 după prinz cind s'a încheiat desbaterea asupra raportului vicișpanului. Majoritatea l'a luat la cunoștință.

In ședința dela 4—7 s'au făcut alegerile de pretori, și s'au mai dezbătut citeva obiecte. Cele multe, peste 1000, au rămas pe Mercuri, cind s'au măcinat repede în fața a vre-o 20 de inși, tot de-aci dela comitat.

Războiul.

Italia a mai cuprins o mulțime de inzule turcești din Marea Egeică. Soldații și oamenii de pe ele să dau plecați, ne-avînd putere a să împotrivi.

Pe inzula Rodosa fost luptă grea până au fost înfrînți Turcii. Dar totuși s'au dat plecați. Pe soldați cu ofițeri cu tot l-au pus pe corăbii și l-au dus la Roma, prinsoreni.

Ci că aceste inzule nu vor mai fi înapoiate Turciei. Ci după război, Italia își ține numai Rodos-ul, iar pe celelalte le cinstește Germaniei.

Semne de pace încă nu-s.

Din țara dolarilor.

— Armata Americană. —

Statele Unite au armată foarte bună, cu toate că temelia ei se deosebește foarte mult de a armatelor noastre, — ori poate chiar pentru asta e mai bună armata lor. Nime nu e dus cu slla să cătăniască. Serviciul de armată nu este obligator. — Soldatul acolo e slujbaș bine plătit, intrat de bunăvoie să cătăniască. A-sentări ca la noi nu se fac, din pricina asta apoi mulți tineri Americani se însoară la etate de 20 de ani, că n'au grija cătăniei. Cînd regimentele Americane au trebuință de întregire, se publică în gazete și prin afișuri mari pe străzi, că armata are lipsă de soldați și că asentările se vor ținea în cutare loc, la zina și ceasurile cutari: Cine vrea să fie soldat, să se înfățișeze! Doritorii, după ce sunt cercetați prin medicii militari, primesc o arvună, apoi la anumit timp, sunt chemați la slujbă. Intrînd la armată, cel intrat apoi e silit să slujească cel puțin trei ani; atunci dacă nu mai vrea să rămînă la miliție, primește slujbă de stat la poștă, la poliție, prin orașe, sau la oficiile de vamă.

Cînd a intrat în serviciu, are plată începătoare de 80 coroane la lună, quartir și cost bun, în casarmă, haine și tăbaci — Rînd pe rînd apoi plata soldatului se urcă.

Uniformele (hainele) soldaților nu se deosebesc de ale ofițerilor.

Toată deosebirea e numai la plată, dar paturile și mîncarea le au împreună cu ofițerii. — Nici la masă nu stau ofițerii în fruntea mesii, ci mestecăți printre soldați. Mîncările sunt la fel, bune și nutritoare. Soldații au dreptul să umble în haine țivile pe stradă. Dacă ies în uniformă, nu au dreptul să poarte baioneta sau altă armă. Ofițerul e părintele și învățătorul soldaților! — Pe lângă deprinderea armelor, învață aritmetică (socoata), istorie, geografie și medicină!

Soldatul American nu e fudul, certăreș sau bătaios, ci plăcut și așezat! El își cunoaște datorințele și le împlinește ca un slujbaș bun. Avînd cultură și istețime, își află singur locul de apărare în război știe singur ce trăbuie să facă.

Prin birturi nu prea vezi soldați, decît poate în cele mai bune, cu domnii și cu ofițerii împreună.

Dimineața, după dejun au deprinderi militare de arme, până la nouă ceasuri. De la nouă până la amiază se joacă felurite jocuri gimnastice, împreună cu ofițerii. După amiază, au deprindere de arme, până la trei ceasuri, apoi se duc la școală până la șasă ceasuri. Atunci cînează, pe urmă fiecare e liber să facă ce vrea, toată noaptea.

În casarmă își are patul lui

curat, dulap pentru haine, lavor (spălător), oglindă, cu un cuvînt tot ce li lipsește unui om. Mîncările lor sunt alese, ca ale ofițerilor la noi. Curățenia ce o vezi în casarme și pe hainele lor, te pune în uimire.

Cînd vre-un soldat greșește ceva, nu îl pedepsește ofițerul, ci îl judecă tovarășii lui, după cum vrednicește. Ofițerul are drept să scadă din pedeapsă, dar nu are drept să o urce.

Bătăi, certe, batjocuri, nu s'au aud între soldați. Ei se simt frați, meniți să se ajute și să moară împreună pentru patrie, luptînd împotriva dușmanului.

Soldatul American e respectat de cetățeni și iubit. În orice casă va fi bine primit. Lucruri umilitoare, slujbă la ofițeri de pildă, nu face. La manevre, la deprinderi, nu îl chinuesc, ci face fiecare după puterile lui ce poate, — cu drag și cu pricepere, nizuindu-se a fi soldat bun spre binele lui și a patriei.

Cînd călătoresc pe tren, nu îi infundă ca pe vite, în vagoanele trenului de mărfuri, ci statul le dă bilete în trenuri bune, ca cele de clasa a doua la noi, cu toate că acolo trenurile nu sunt ale statului, ci ale companiilor și statul plătește acestora biletul, de fiecare soldat.

Fiînd odată în orașul Sanford, din statul Florida, a sosit seara cu trenul o companie de soldați, cu trei ofițeri. Stînd trenul în gară 20 de minute, hotelierul a primit înainte telegramă, să pregătească mîncare pentru soldați.

În sala cea mare îi aștepta masa întinsă, cu fețe de mese albe, cu flori pe masă, cu servete și unelte pentru mîncare, ca la ceilalți oaspeți din sală. Cînd au sosit, s'au așezat frumos la masă, au mîncat supă, friptură de pui, prăjitură și cafea, — fără larmă, fără înghesuială, încoft credeai că toți sunt ofițeri.

Sau așezat la masă așa cum au sosit, pe rînd, ofițeri, soldați, subofițeri, unii cu alții. Cînd au isprăvit, ofițerul a dat cuitanță hotelierului despre prețul mîncărilor, apoi cu toții au salutat publicul din sală și s'au întos la vagoane.

Îți era mai mare dragul să privești la acei soldați robusți, sănătoși, curați, culți, cu purtări atât de alese. Soldatul simplu, dacă învață și se poartă bine, poate să ajungă și ofițer cu timpul. Dacă nu rămîne la armată, primește vre-o slujbă de polițist sau de poștar cari sunt foarte bine plătiți. Un factor poștal (purtător de scrisori) are plată de 80 dolari, adică 400 coroane la lună și îmbrăcăminte.

Un polițist asemenea, ba în orașe mari are chiar 500 coroane la lună.

Fiîndcă Statele au maluri de mare și la răsărit și la apus, — Americanii s'au îngrijit să aibă pu-

ternice vase de război pe mare și întărituri pe maluri. Armata lor pe mare e una din cele mai bune și statul cheltuiește mai mult pe asta decît pe armatele de pe uscat, deoarece pe uscat așa zicînd Statele Unite nici nu au cu cine să se bată, fiind celelalte țări Americane mai mici și mai slabe.

Din toate aceste vedem, cum ține și cum prețuește Americanul pe apărătorii patriei, cei gata să-și jertfească în orice clipă viața pentru țara lor și pentru libertate.

V. E. Moldovan.

La meserii și negoț frați Români!

Noi cei subscriși în această scrisoare, suntem prunci din opincă, veniți din Ardeal, Bănat și Crișana aici în orașul Timișoara, la meserii și negoț.

Am urmat îndemnul unor bravi profesori din Brad, mai multor preoți și învățători de pe la noi, și suntem mulțime de Români așezați aici la diferite meserii și la negoț, cu mijlocirea pensionatului învățător D. Emeric Andreescu. Vă mărturisim, că nu ne căim că am părăsit alte cariere, că cu ochii scâlțați în lacrimi ne-am rupt de cătră părinții noștri, în frumoasa nădejde, că pe calea ce am plecat o să ni croim o searte mai prielnică, un viitor mai bun și vedem că nu ne-am înșelat.

Azi ne aflăm ca învățăcei aici la felurite meserii bune, răsplătitoare muncii la negoț, de frunte, în case bune, provăzute cu de toate. Avem hrană bună și stăpînii noștri să poartă bine cu noi și avem privilegiu a învăța și alte limbi. Mulți din cei veniți mai denainte sunt azi calfe cu plată zilnică de 5—7 coroane. Și noi ne silim să ajungem nu numai niște cirpaoci, ci măestri cantați și negustori pricepuți!

Suntem și în alte privințe bine îngrijiiți, că avem aci pe dl E. Andreescu, inv. p., care ne e ca un părinte, în jurul căruia ne adunăm în Duminici și sărbători, ascultînd bunele lui sfaturi, avem și biblioteca noastră din care scoatem și cetim cărți plăcute. Dl Andreescu ne caută și în ateliere să vadă cum ne purtăm, cum ne merge, și mai avem sfatul și scutul bun al vredicului bărbat dl Emanuil Ungurean, care e președinte al „Reunii meserieșilor români” din acest mare oraș, și pe alți Români învățați și buni de aici.

Noi așa vedem și o spunem, că greșesc mult acei părinți, cari au prunci deșteptați și cu școală și nu-i dau la meserii ori la negoț, și cred că pentru meserii sunt buni leneșii hăbăncii, nesciutorii de carte și tot ce nu e bun de altă! Nu e așa; un măestru prost în ziua de azi ajunge peritor de foame, și era bine să fi rămas

acasă — în sat ca păstor sau slugă. La meserie și negoț azi se recer oameni cu școală și deșteptăciunii!

Și cum știu ca prin satele noastre să aia atîta copii deștepti dar fără noroc, că părinții lor ecce-nomi nu pricep, — apoi păcat fa acei cărturari și pricepători de sat, cari nu să uită după astfel de copii deștepti, pe care li pot cu noaște mai ales la examene în școală, — și nu li iau cu vorbă să plece la meserii și negoț! Și aici la noi au primire bună cînd. Că noi suntem vre-o 200 tineri romîni aci în Timișoara, și mai este loc pentru 200.

Plecați dragi frățiori dela sate, plecați mulți din toate satele și îmbrățișa — precum noi am făcut — negoțul și meseria, căci atunci pe lângă că voi vă fericiți, dar în puțini ani putem ajunge o nație puternică și avută, de toți prețuită!

Timișoara în 1 Maiu 1912.

Petru David
din Ormindea, cu 3 clase gimnaziale, la coșari.

Georgiu Pintea,
cu 2 clase gimnaziale la tinicher (pleuar).

Cornel Lasaroiu
din Orăștie, cu 2 clase gimnaziale la pecar.

Mircea Vada
din Tohanul vechiu, cu 2 clase gimnaziale la croitor.

Petru Cărbunar
din Giroe, la faur.

Florina Bellis
din Lokk (Bihor) la lăcătuș.

Ioan Grosa
din Lunca de jos cu 1 clasă gimnazială la pantofar.

Ion Albu
din Geoagiu de jos, a fost scriitor de avocat, cu 5 clase gimnaziale azi practicant la măsar artistic.

Petru Dancaș,
din Girbovița (Aiud) cu 3 clase gimnaziale la sculptor.

Vasilie Uțu
cu 4 clase gimnaziale la tipograf.

Ioan Poș
din Hășag cu 4 clase gimnaziale la negoț.

Mihail Bogdan
din M. Iazuri cu 3 clase gimnaziale la comerț.

Ioan Oprea
din Chiuza cu 4 clase gimnaziale la cutitar.

George Neag
din Hertegani la măsar de frunte.
Și alți 170-180.

Correspondență.

O adunare învățătorescă.

Tășnad-sărvad. Mai 1912.

Despărțămîntul Eriu aparținător Reuniunii Inv. rom. gr.-cat. Sălăgeni, s'a ținut adunarea de primăvară la 2 Maiu în comuna Blăj. Fără părținire să poate zice, că a fost frumoasă, fiind de față 24 Inv., absenți 3.

Adunarea s'a ținut în localul școlii, însă, durere, că delegați din partea forului bisericesc nu a fost nime.

Dupăce s'a ales o comisie criticătoare, învățătorul din loc Teodor Mureșan a predat două teme practice.

una din geografie: Șesul-cel-mare al Ungariei cu cl. IV. și din istorie Ioan Huniade, cu cl. V. VI. — Amîndouă reușite.

Acestora a urmat dizertația inv. Ioan Filip din Pier despre Chema-rea învățătorului, care a fost ascultată cu multă lăzre aminte.

După sfîrșirea lucrărilor conferenței, a urmat prînz împreună, dat de dl Inv. din loc. Pentru aceea în- în istorii cari au luat parte la acest prînz au dăruit cu toții cite 2 cor. pentru întemeierea unui fond, care să se folosească, spre a ajuta a rea școlii din loc.

19 inși au dat suma de 38 cor. pentru care senatul școlar din loc le arată mulțumită. — La adunare a luat parte și Dnul Alex. Aciu adv. din Tășnad, care totdeauna a fost un mare pîrtinitor învățătorilor și a tot ce e românesc!

Dsa a dăruit 5 cor. pentru spesele Despărțămîntului, pentru care sumă i-s'a exprimat mulțumită publică. B.

NOUȚĂȚI

Prelegeri economice.

„Reuniunea Economică” dela Orăștie, a ținut mai nou donă prelegeri economice, anume Joi la „Înălțarea Domnului” în comuna Beriu, stărînd ca poporul nostru să facă și el întrebunțare în măsură cît mai mare de felurile nouă de lucrare economică, anume de cea ce folosirea a tot felul de mașini economice, arătîndu-le foloasele citorva mașini din cele mai trebuincioase și practice, — și stărînd să se înjghebeze o însoțire economică pentru cumpărarea unei mașini mai mari, de îmblătît, care să mulțumească trebuințele economice în sat. Stărue ca între „tovarăși” să fie luată cu o parte oarecare și biserica, pentru ca mîne poimîne să ajungă a avea un izvor de venit din aceasta în multele sale trebuințe bisericesti și mai ales școlare.

Prelegerea a plăcut și oamenii s'au arătat aplicați a primi bunele povețe, și avem nădejde să se facă un început în privința asta. Frații noștri din Beriu, ar da dovada unei înțelegeri economice drepte și a unei inimii românești nestricate, dacă i-am vedea cît de curînd porniți pe căile ce li-s'au arătat.

Iar Dumineca trecută, în 20 Maiu, s'a ținut prelegere economică în comuna Binșinși, în școală, fiind școala pînă de ascultători. După ce s'a stărînit în acelaș fel asupra înșămîntății mașinilor în lucrarea economică, — s'a arătat puterea tovarășilor, care și aci ni-i de folos. Ce nu poate un econom singur, pot ușor doi, trei, cinci, și-și iee o mașină de sămănat sau una de îmblătît, etc. Și s'a arătat apoi folosul întovărășirii reogîndit de pildă în Reuniunile de înmormîntare, care cu bani puțini, fac minuni prin comune unde sunt. Le

arată felul cum e alcătuită o astfel de Reuniune și-i îndeamnă a-și face una, căci vîzînd foloasele însoțirii din pilda viuă a aceleia, cu atît mai ușor vor trece și la alt fel de însoțiri economice.

Reuniunea își va urma prelegerile prin comunele din jurul Orăștiei.

Pentru toamnă a cerut 2400 altoi, pe care vrea să le așeze pe toate în donă comune, în Romos și Căstău, umplînd așezînd satul de altoi, pentru ca, după-ce acelea ajung de roadă, să se simță folosul, — lucru ce nu să ajunge prin împărțirea lor în număr mic, ici și colo, cui și cui.

Archiducele Leopold Salvator, între Români, la noi și în Țară.

Făcînd în timpul de față inspecțiunea armatei de artilerie (tunari) din țară, înaltul Domn Leopold Salvator, membru al familiei împărătești din Viena, a inspecționat zilele trecute artileria din Sibiu și după aceea, pe ziua de 16 Maiu, a făcut o excursiune cu automobilul, în România la băile dela Călimănești. Dela Sibiu pîn' la graniță, a trecut prin mai multe sate românești, oprîndu-se deosebit în Sadu, unde tot poporul, Români și Sași, l'au primit în haine de sărbătoare formid spaliruri pe amîndouă laturile ulițelor, iar în piața comunei, părintele Dumitru Buna l-a salutată cu cuvînte frumoase. Asemenea i-s'a făcut mare primire în Boița, de unde înaltul oaspe a trecut în România.

La Călimănești.

Cum în această zi (3/15 acum 16 Maiu), Liga arangează în orașele din Țară sărbări întru pomenirea marii mișcări naționale dela 1848 și a adunării mărețe de pe „Cîmpul Libertății” dela Blaj, — și la Călimănești lumea pe la 2 d. a. cînd a sosit principele împărătesc, să afle în plinul sărbării naționale pe frumosul ostrov (inzulă) din mijlocul Oltului. Archiducele a mers să cerceteze vechea biserică zidită aci în Ostrov de Neagoe Basarab pe la începutul veacului 16, așadar nainte cu vre o 500 ani. A stat de vorbă cu mai multe persoane din societate, primînd din partea unei d-șoare, o Mărioară ardeleană, și o cocardă tricolor roșu-galben-înăvîntată arangeată în jurul unui bumb și dela bumb atîrnînd în jos doue patlucțe tricolor pe care era scris „Liga Culturală”. A mulțumit pentru cocardă și a lăsat să-i fie pusă pe pept, purtîndu-o, ca și toată lumea ce serba pe 3/15 Maiu, cît a stat în Țară.

Primarul, originar din Transilvania și vorbind bine nemțește, a stat mult de vorbă cu înaltul oaspe, arătînd-i rostul sărbării și a zilei pe care o pomeneste: zîna ce aduce aminte de un popor credincios Tronului și de eroi prea dați uitării.

Cînd Archiducele era să plece și cum tot purta cocardă tricolor

românească, — primarul li zise glumînd, pe nemțește:

— Altețai! Să luați sama, să nu intrați dincolo (în țara proprie!) cu tricolorul pe pept, căci pateti avea bucluc...

— Ai dreptate, — răspunse Archiducele, dar iată cum voi putea încungiura neplăcerea, — și viri cocarda care atîrna de plecapa buzunarului în afară, — în buzunar!

Și a adus-o cu sine, ca suvenir de la această excursie a sa în România.

Și la plecare, ca și la sosire, lumea multă și aleasă dela băile din Călimănești, a făcut înaltului oaspe, însuflețite ovațiuni.

La Brașov

Duminecă a mers apoi la Brașov, unde e chiar o expoziție industrială a orașului în care să afle și o odae românească, cu tot felul de lucrări frumoase de mînă, țesături, broderie, etc. Archiducele a cercetat expoziția și intrînd în odaia românească, a rămas foarte încîntat de minunatele țesături românești!

Primînd apoi pe reprezentanții confesiunilor, cînd biserica românească i-s'a înfățișat prin dl protopp Dr. V. Saftu, acesta i-a cerut nemțește voe a-l saluta în limba bisericii sale, ceea-ce Archiducele a primit bucuros, și i-a spus că a pricepat mai tet, căci știe bine italienește. A asigurat pe dl Dr. Saftu că cunoaște bine poporul românesc, vrednicia soldatului român și credința peste tot a poporul românesc, cătră țară și tron.

Dela Brașov Archiducele merge la Cluj și apoi spre alte garnizoane militare cu artilerie (tunari) în țară.

La fundațiunea ziaristilor Români din Ungaria, administrată de banca „Ardeleana” din Orăștie, au mai intrat următoarele donațiuni:

Dela	Dr. F. Tămaș, medic	cor.	fil.
Ruma (Croatia)		10.	—
N. N., Seghedin		14.	50
„Farnica” Făgăraș		50.	—
„Vulturul” Tășnad		50.	—
„Izvorul St. Georginul român		10.	44
„Alexandru Bujan Stanislau (Galiția)		5.	—
„Vulturul” Dicio st. Martin		25.	—
„Traian Jarca și Hortensie Cristea		10.	—
„I. Pascu Cincul mare		1.	50
„Cassa de păstrare din Merourea		50.	—

Gazetele române sunt rugate să reproducă această știre.

A apărut „O vișoară”, piesă populară în 3 acte de Octavian Prie. Să afle de vînzare și la „Librăria Națională” din Orăștie. Prețul unui exemplar 60 fil. și 10 fileri pentru porto. Piesă plăcută și potrivită pentru cei ce arangează teatre la țară.

Dar evlavios. Dl Simion Chirca și familia din Hunedoara, au binevoit a dăruia bisericii gr.-or. rom. din Sîntindreș (protopresb. Deva), o evangelle cu litere latine, foarte frumoasă, în preț de 140 coroane.

În numele parochienilor mei aduc onorațiilor donatori cele mai profunde mulțămiri.

George Popovici, preot ort.

Moarte. Nicolae Obeden negustor și proprietar în Brad, membru în direcțiunea băncii „Crișana” a încetat din viață în 18 Maiu.

— Văd. Amalia Dima născ. Szilágyi prezidenta „Reuniunii femeilor române” din Hunedoara a încetat din viață, Vineri în 17. Maiu n., în anul al 68-lea al vieții.

— Învățătorul gr. or. rom. Dămian din Săcusigi după grele suferințe a încetat din viață în 15 Mai n. Il deplînge familia orfană, și colegii săi, cu care a trăit foarte bine pînă la sfîrșit.

Fie-le țărîna ușoară.

Cununie. Dl Nicolae Frățilă învățător în Șard și dșoara Otília Meseșiu, din Tiur, își vestesc sărbarea cununiei lor religioase care va avea loc a doua zi de Rusalii.

— Tînărul măestru cojocar Georghită Cherpeneșan din Săcusigi și dșoara Cornelia Sebeș vestesc cununia lor religioasă ce se va celebra Luni după Rusalii în biserica din Munar.

Toată fericirea!

Tîrg de vite în Sebeșul săsesc să va țînea în 30 și 31 Maiu — după cum face cunoscut Magistratul orașenesc.

Petreceri.

— Reuniunea romînă de cîntări „Hilaria” din Oradea-mare invită la Concertul ce-l va aranja Luni în 3 Iunie (Sf. Constantin și Elena) în sala dela „Kereskedelmi-csarnok”. Venitul curat este destinat pentru augmentarea Fondului reuniunii. După concert, joc.

— Mai al arangează școala gr. or. română din Deva a doua zi de Rusalii în curtea școlii din Deva. La cas de timp ne favorabil se va amîna pe Duminecă (20 Maiu) 2 Iunie. Venitul curat e destinat în favorul fondului sîntelor Paști. — Și fiindcă Deva e foarte departe de Orăștie, unde să afle o tipografie românească, apoi onorata școală din Deva ne invită pe toți la mai al cu tipărituri făcute la patriotul Laufer Vilmoș de acolo.

— Tinerii economi din Nevrinea, invită la producțiunea declamatorică teatrală ce va avea loc Duminecă la 2 Iunie n. în curtea școlii din loc, în favorul „Fundațiunii Reuniunii Inv. gr. cat. din ținutul Lugoșului. La carele 2/,

d. a. Expoziție de jocuri naționale. Sara la oarele 8%, Concert. și declamări alese.

Comitetul parochial gr. or. din Hărău invita la Producțiunea Teatrală-Declamatorică ce aranjează a doua zi de Rusale în sala d-lui Gavril Baăr din loc. Venitul să dă bisericii.

Inteligența Română din Săcele aranjează în Dumineca Rusaliilor concert urmat de dans în sala „Hotelului Internațional” din Cernatu, în favorul înființării Reuniunii de muzică.

Sfințire de biserică. Comitetul parochial din Deda invită cu toată dragostea la Actul Sfințirii Bisericii care se va celebra prin Excelenția sa I. P. Sf. Domn Ioan Meșianu arhiepiscop și metropolit, la 2 Iunie n. 1912, (Dumineca tuturor sfinților), precum și la toate sărbătorile împreunate cu acest act.

La sfințire va cânta corul clericilor din Sibiu, după sfințire banchet (prânz sărbătorească împreună); la ora 4 d. a. producție de jocuri naționale, iar sara mare Concert.

Sărbătorile G. Barițiu

S'au început Dumineca trecut în satul nașterii lui, în Jucul de Jos, unde s'a slujit un parastas sărbătorească și s'a ținut conferință (vorbi și cetiri) despre Barițiu de către Despărțământul Cluj al Asociațiunii.

Iar la Sibiu s'ă ține acum Sămbătă o slujbă dzeiască în bis. gr. cat. și Duminecă în 26 Mai o conferință a dlui Oct. Goga în sala Muzeului Asociațiunii.

Luni apoi marile sărbători la Brașov.

Frați la frați.

În Țară s'ă pregătesc frumose sărbători ale pressei (a folilor) pe 19. 20. 21 Mai v. la care s'at pot fi toți gazetarii români, nu numai din Țară ci și cei din Ardeal, Ungaria, Banat, Bucovina, Macedonia, Basarabia și din America.

Primirea ce ziaristii din Țară o pregătesc fraților lor din afară, e măreață. Ei vor primi și conduce peste locul prin țară, să vadă tot ce e vrednic de văzut.

Cununie. Dl. Adam Muntean din Toltia, sergent-major, și Saveta Albu din Geoagiu, vestesc serbarea religioasă a cununiei lor ce va avea loc Luni, în 27 Mai n. 1912. În biserică gr.-or. rom. din Geoagiu. Toată fericirea.

Dl. Cornel Mircea din Măundorf și doamna Mărioara Braga, din Lovnio, vestesc serbarea cununiei lor religioase pe ziua de 2 Iunie n. Fie în zi cu noroc!

Convocare. Membrii români ai congregației comitatului Tirnăvei mici aderanți ai partidului național român, sunt rugați ca la adunarea generală ordinară de primăvară din 30 Mai n. 1912 să se prezinte în număr complet! *Comitetul.*

Vîntul turbat!

Groznice sunt pagubele pe care le-a făcut mai ales în comitatul Bistrița-Năsăud și Solnoc-Dobloca, vijelia din 13 Mai. Și pe la noi și în multe părți ale țării, mai ales în Ardeal, a fost în același timp, bă și în câteva zile de mai înainte, furtună strașnică ce arunca țigle de pe casele cele mai bine așezate, — dar prin numitele comitate a făcut minuni îngrozitoare. Au fost zmluși copaci mari din pămlnt, ca niște buruieni amărîte! Coperișele caselor au fost ridicate ca niște pălării de pae și înseși casele (multe de birne) răsturnate asupra oamenilor din ele! Sate întregi au fost prefăcute în jalnice ruine! Mii de oameni (mai ales Români săraci de-ai noștri) au rămas fără casă, fără edificii economice, mulți din ei răniți greu de căderea asupra lor a grinzilor, pe mai mulți i-a și omorât, — și e o jale și o sărăcie, de ți-să rupe inima.

S'a pornit cerere de ajutor în țară. Pe la toate parochiile au sosit deja liste pentru adunat de milă. Rugăm și noi pe cetitorii noștri, să trimită cît pot și ce pot, și anume la adresele arătate în apelurile de cerere.

Mănăstire la „Isvorul Miron”. Fiindcă în vara anului trecut, P. S. Sa Episcopul Dr. M. Cristea, cercetînd tractul Făgetului, a poptosit la locul cu apă leucitoare zisă până atunci „Balta caldă” din hotarul comunei Românești, și în mijlocul a mii de credincioși a slujit sfînta liturgie aci, sub cerul liber, și a binecuvîntat ivorul, — dl. protopop al Făgetului Sebastian Olariu a făcut pornire a să zidi lângă acest izvor sfințit, o sfîntă mănăstire, la care poporul să poată peregrina la praznice, ca la un loc plăcut lui Dzeu, — în loc să a lerge tot pe la cele mănăstiri străine. O cere aceasta și faptul, că și azi foarte mulți creștini peregrinează (călătorește) la acest izvor spre a-și cănta aci spălare sufletească și trupsesă. Și s'au adunat până acum 3000. cor. în acest scop. Cei ce doresc a sprigini frumosea pornire, să binevoiască a trimite darurile la protopopul Făgetului, care astan la „Ilie-Proxos” are nădejde să poată pune peatra fundamentală a mănăstirii, iar în 1913 în aceeași zi cînd s'a făcut sfințirea izvorului în 1911, să se facă sfințirea Mănăstirii înălțate.

POȘTA REDACȚIEI.

Moise M. B. Poezia „Vîntul de prin copaci”... nu e scrisă de dta, ci de un poet din Țară. Iar aceea, ca dta să iei poezia din cartea lui ori din o altă foale și să ni-o trimiți zicînd că e „culeasă” de dta și să ți legi cumva numele de ea, nu e iertat! „Culese de X. Y.” s'ă scrie sub poezii populare și înșamună că cel ce își scrie numele, le-a auzit el din gură de feciori ori fete din popor. Dar alte poezii, scrise de anumit cutare poet, nu e ier-

tat să le „culegi” și să ți scrii numele sub ele! Nicioi chiar poezii populare, ori povești, znoave etc. un om de treabă nu le ia din alte foi ori din cărți ca să le trimită de nou foi, punîndu-și acum el numele sub ele, că și asta e urît! Numai ce n'ai mai văzut tipărit aiurș. Că altfel pe foaie o poți duce în rătăcire să ți le publice ca „culese” de dta, că nici un redactor nu poate ținea minte tot ce s'a publicat prin cele foi, acum ori un an de zile înainte. Dar vin cercetătorii de astfel de versuri, și dau de ele și atunci ceartă rău pe cel ce „culege” ceea-ce de fapt altul a cules, și el, cel nou, numai a scris după el și a dat ca al seu.

Să ți țineți samă de aceasta. Că și ce să scrie, e fapta unui om oarecare, osteneala lui, bunul lui. Și a i-l imprumata fără voia lui și a te împodobi cu acela, — să ia ca furt literar și cel-ce îl face, e hulit.

Dl. Petru Ivașcu, Valeamare. Exemplarul d-tale de „Eroi Nestrîi” No 1. s'a trimis de aici în 11 Mai. Dar numai franco, nu recomandat, căci ai trimis numai 35 fil. pentru el. — Așa să vede, a căznt în altă mână bună, care i-a părut rău să ți-o dea. Iar noi am scris limpede, că pentru exemplarele ce să perd, mergînd francate simplu, nu răspundem și a două cră nu trimitem. Puneți-vă 5—10 inși și luați așa mai multe de-odată, ca să se plătească a vi se expeda recomandat. Căci cărțile-le s' frumose și dacă trec prin multe mâni dela postă pîn' la dta, apoi e gata de a le primi și dta, cumpărătorul.

Nr. 28/912 (575) 2-2 Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese aprobat de Preaveneratul Consistoriu arhiepiscopesc cu Nr. 2234/912 Școl. prin aceasta să publice licitațiune minuendă pentru a se da în întreprindere zidirea școlii confesionale gr.-or. rom. din Cărpiniș tractul Mărcenrei comitatului Sibiu.

Licitațiunea s'ă va ținea Luni (a doua zi de Rusale) în 14/27 Mai a. c. la 2 ore p. m. în edificiul școlii celei vechi din loc. Prețul de strigare este 28.000 cor. după care sumă licitanții au a depune un vadiu de 10% în bani gata sau în hîrtii de valoare acceptabile.

Licitațiunea e verbală, însă oferite încheie prevăzute cu vadiul cerăspurzător și cu declarația oferentului, că cunoaște condițiunile și să supune lor, să primesc până la începerea licitațiunii, cari sunt a se preda la mîna prezidentului comitetului parochial.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a alege dintre minus oferenți pe acela în care va avea mai multă încredere, fără deosebire la suma oferită.

Planul, preliminarului și condițiunile de licitațiune să pot vedea la oficiul parochial din loc în oarele oficioase.

Să notează, că comuna bisericăscă are la dispoziție 45.000 cărămidă arsă gata, preonm și 250 metri cubici peatră scoasă pe cari anteprenorul va fi deobligat a le primi în prețul cît costă care sumă să va detrage din prețul de edificare.

Cărpiniș din sedința comitetului parochial ținută la 22 Apr. 1912, *Ioan Munthiu, par. prezd. Nicolau Oprig, not. com. par.*

Anunț de licitațiune.

Pe baza planului și preliminarului de spese, aprobat Pvreaven. Consistoriu arhiepiscopescan sub Nr. 4252—912 Școl. prin aceasta să publice licitațiune minuendă pentru a să în întreprindere zidirea unei școlii de învățămînt la școala confesională gr.-or. rom. din Rașnă de Jos, tractul Geoagiu comit. Hunedorii.

Licitațiunea s'ă va ținea Duminecă, în 20 Maiu (2 Iunie) a. c., la 3 ore p. m. (după examen) în edificiul școlii. Prețul de strigare este 6527.75 cor. după care sumă licitanții au să depună vadiu de 10% în bani gata sau în hîrtii de valoare acceptabile.

Comitetul parochial își rezervă dreptul de a da întreprinderea aceluia dintre minus-oferenți, în care va avea mai multă încredere.

Planul și preliminarul de spese, cum și condițiunile de licitațiune să pot vedea la școala confesională din loc.

Să observă, că participantilor la licitațiune nu li-se rebonifică nici un fel de spese pentru ieșire la fața locului.

Repolțul mare, la 3/16 Maiu 1912.

Pentru comitetul parochial:

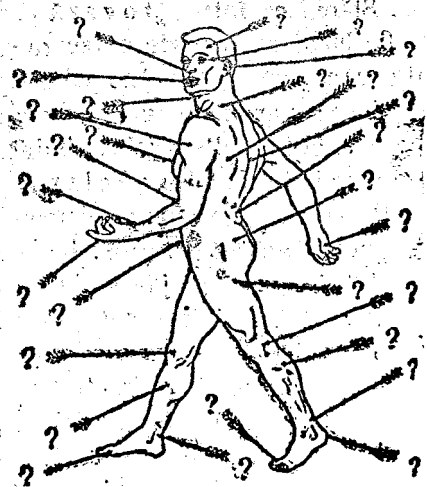
Aron Roman, Ioan Giurgiu, președinte, notar.

Nr. 326/912:

Vidi: *Ioan Popovici protopop.*

Te sagatează?

(340) (Al dureri?) 19-28

I. Fluidul Elza a lui Feller.

e, după experiențele noastre, liniștitor de dureri, vindecător, încetează durerile repede și sigur, vindecă: reumă (spurc), slăbicie de nervi, junghieri în coaste, influența dureri de cap, de dinți, de spate, amorțeață, durere de ochi, migrenă și multe nepomenite aci! Fluidul Elza a lui Feller e folosit cu efect fără păreche la răgușală, catar, dureri de pept și gît și morburii din curen. ori răceală, adevărat e numai dacă pe sticlă este numele „Feller”, 12 sticle mici sau 6 mari ori 2 speciale, K 5 franco. XX. Vestim apoi, că lumea folosește cu efect distins și sigur Pilulele-Rebarbara de mînat alui Feller, contra durerilor de stomac, zgîrciuri, lipsă de poftă, arsuri de fier, greață, amețeață, rigăchi, haemoroide și alte conturbări de mistuire. 6 cutii franco cu 4 coroane. — Să ne ferim însă de imitațiuni și să adresăm acurat așa.

Eugen V. Feller, apotecar.

Stubica, Centrala 119 (comit. Zagrab).

Nr. 446/912.

Publicațiune.

In 2 lunie st. n. a. c. la 10 a. m. comuna Alkenyér dă în întreprindere pe cale de licitațiune publică minuendă, edificarea belitoarei comunale (vágóhely). Licitațiunea să va ținea în cancelaria comunala, unde totodată să pot vedea și condițiunile de licitațiune.

Prețul strigărei e 500 cor. Alkenyér, la 15 Mai 1912.

(585) 1-1 Primăria comunala.

AVIZ. Aduc la cunoștința Onor. clientele, că la 1 Iulie n. a. c. îmi mut cancelaria în casa proprie, Strada maghiară Nr. 7.

Dr. Iustin Pop, avocat în Déva.

(0) 2-3

Mînză perdută.

Lui Țuța Avram locuitor în Cugir, îi s'a pierdut de vre-o 3 săptămîni, o mînză de 2 ani, roșie-neagră.

(587) 1-1

La cine se va afla, să înștiințeze pe sus numitul, ear pentru susținătură își va primi ce i-se cade și o cinste bună!

Să caută o

bonnă

pe lîngă 3 copii mai mari. Salar bun. Adresa la administrațiunea foi.

Concurs

pentru ocuparea postului de conducător la societatea morii „Frăția” din comuna Coștei (Mélykastély), comitatul Timișului.

Salar anual 2000 coroane.

Alesul e îndatorat a conduce și supraveghia toate agendele morii, conform hotărîrilor speciale ale direcțiunii, a purta întreaga corespondență și socoteală, a compune bilanțul anual, și a depune o cauțiune de 1000 coroane.

Reflecțiunile să se producă atestat de maturitate despre absolvarea școlilor comerciale și alte even-tuale atestate despre praxa și serviciile de până-aci.

Recursele sânt a se înainta pînă la 15 Iunie st. n. 1912 la adres-dul preot Avram Corcea în Coștei. Coștei, 6/19 M-i 1912.

Diracțiunea.

Cele mai bune călcîie de gumii sunt călcîiele:

Strămutare de cancelarie.

»Aduc la cunoștința On. public românesc, că m'am mutat,

cancelaria advocațională în IV. Veres Pálné-u. 26

Cu deosebită stimă:

Dr. Liviu Lința (574) 2-3 adv. în Budapesta.

Caut mașinist!

La mașina de imblătit (cu benzin, putere 8 cai) să caută un mașinist bun, pe termen de 3 luni.

Plată după togmeală.

A să adresa la (581) 2-3

Căstăian Vasilie și soții în Romos (p. u. Szászváros)

Un taur

de clasă I, roșu (Piazzau) de un an și jumătate trecut, — garantat bun, — e de vânzare la subarșul, — Tot aci: 20-30 vagoane nutreț: lăternă și trifoiu!

Doritorii să vie la mine pentru încheierea de țîrg.

Andronic Faur

(577) 2-2 Simeria, p. Piski

Atențiune!

La Domeniul românesc din Bobilna, a cărui proprietar e Dr. Aurel Vlad, să află de vânzare mai mulți vieri albi,

soin englezesc (Sorksyrtineri, foarte frumoși, bine dezvoltati și buni pentru prășilă.

Doritorii de a cumpăra să se adreseze la: (580) 2-3

„Administrația Domeniului din Bobilna“

Bábolna u. p. Szászváros.

Să caută un candidat de avocat cu praxă în cancelaria advocatului:

Dr. Romul Boca

(579) 2-3 Orăștie (Szászváros).

Anunț.

Să caută un comerciant român, care ar cumpăra din mână liberă o prăvălie situată la loc foarte cercetat într'un oraș din Bănat, cu țînut mare românesc.

Informațiuni dă adiministrația »Libertatea«. (578) 2-3

VAR

In fabrica de var din Orlat să arde și să trimite zilnic, în mare și în mic, renumitul

VAR de ORLAT

liber de piatră și de zgară! Preț moderat! Serviciu prompt și reabil

I. BANCIU,

5-10. ORLAT (Szchen m.)

Nou croitor

în Orăștie!

Am onoare a aduce la cunoștință onor. public, cumcă mi-am deschis lucrătoare de

croitorie

pentru domni, în Orăștie, strada Apei, Nr. 5. — Rog onoratul public să-mi de-a binevoitorul său sprijin. — Lucru solid, cu prețuri moderate!

Totodată primesc și un învățacel!

Cu distinsă stimă

George Mihui,

3-3 (568) croitor în Orăștie.

Fărină, — Tărițe.

Fărină de cea mai aleasă calitate, pentru pâne bună și aluaturi (prăjituri), — precum și tărițe, vă recomandă în ori-ce cantități, cu prețuri moderate,

Abrahăm Manó

(572) 3- Orăștie (Szászváros).

Secretul meu.

Sistemul meu, de a cumpăra cu bani gata toamna, marfă de mână întîie, — îmi face cu puțință a pune în vânzare

Vinuri bune,

curate, exclusiv din Ardeal, — pe lîngă prețurile cele mai ieftine!

Fă o probă cînd ai la casă un botez, o cununie sau altă sărbătoare familiară.

Prețurile: dela 56 fileri în sus. Felurite soiuri curate.

(571) 3-50 HANS STEPHANI

hotelier, Orăștie (Szászváros).

Atenție: Societate des :: Papires Abade.

Fîindcă în timpul din urmă s'au pus în vânzare felurite imitații de ale cunoscutei și iubitei marcă de tuburi pentru cigarete

RIZ ABADIE (RIZ DORÉ)

recercăm pe on. nostri mușterii, să fie atenți la numele Abadie, pe care imitațiile vor să-l înlocuiască cu alte numiri. Feriți-vă de cumpărarea imitațiilor de calitate mult mai slabă! Noi le-om urmări pe calea legii.

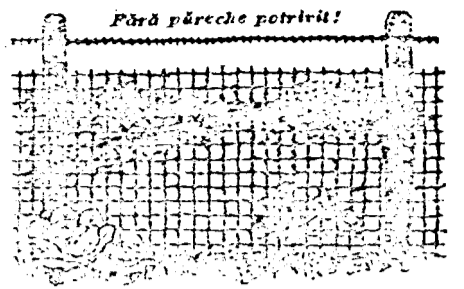
Societatea de hîrtie de țigarete

34-62 (168) „ABADIE“.

Garduri, tare ieftine!

Produceție indigenă!

Fără păreche potrivită!

(518) Ușor de mannat! 8-20

Nemădate scrisor de mulțumită adăveresc că

Țesetura de drot „HUNGARIA“

e nelăntrecută, distinsă!

Să faceo din drot răsucit. Prețu pe metrul pătrat 30 fileri și mai mult Să comandă numai la fabricantul

Alexandru Haidecker, fabrică de sunii de drot și de garduri de drot în

Budapesta, VIII., Ūiloi-ut 48/85

Serviciu repede, favorabil și punctuos.

— Catalog ilustrat, gratis și franco!

Grosală colosală

comite acela care nu a procurat, și la suferințele sale de reumă și podagră, la impunsături și junghieri prin spate și prin oase, folosește în loc de (566) 3-10

Reparatorul Kriegner

ceva imitații. Recomandăm grabnic celor ce sufer de reumă sau alte morburi provenite din curent, să folosească imediat

Reparator-ul lui Kriegner, care să prepară numai în

Apoteca KRIEGNER, Budapesta, Kálvin-tér,

și de aci e a să cere. 1 sticlă mică 1 cor.; sticlă mare 2 cor. Prin postă 5 sticle mici să trimiț franco pentru 5 cor., ori 3 mari pentru 6 cor.

E leac mai bun ca toate spiriturile sărate. După o singură frecare alină și stînge durerea.

Picături de stomac

al lui BRADY

nașute: Picăturile Maria Zell, mai mult ca de 30 ani așa s'au valorat că nu pot lipsi din nici o casă. Efect neajuns la conturbări de mistuire, la ardere de stomac, înfundare, zgirciuri de cap și rinză, amețeli, nesomn, colică anemie etc.

Să capătă în toate apotecele. 0 sticlă mare cor. 1-60 mică 90 fil; 6 sticle mici 5 cor. 80 fil. 3 mari 5-30. Primind banii, să trimiț franco, prin:

Apoteca K. BRADY

la „Reg. Ung.“ în Viena, I. Fleischmarkt, 2. Depot 5

Atenți la marcă care e: St. Fecioara de Maria-Zell; pachetare roză și subscrierea de pe chipul de alături.

(593) II. 7-25.

PENTRU ZIDIRI:

Traverse; legături de fier; cement de Beoxin, Portland și Roman; trestie de stucatură și țesetura de Bacula; impletituri de sîrmă: hîrtie gudronată (pentru coperit) și plăci de izolare; (640) tînicsea neagră și țîncuită. 7-20.

Să găsească la firma:

CAROL F. JICKELI, Alba-Iulia și Sibiu.

VÎNZARE DE PRĂVĂLIE. Din cauza încordării prea mari, a boalei reumatice și a etății să vinde din mână liberă prăvălia bine asortată de coloniale și mărfuri felurite cu drept de trafic, etc. „La crucea de aur” situată în piața principală și existentă de 15 ani în opidul Verșeț (Bănat) cu 30.000 localități și cu cel mai compact jur românesc, care la două piețe de peste săptămână își țirguese cele trebuincioase la susnumita firmă.

Devărul (invirtirea) anuală cu tutungerie (trafica) face 10.000 cor., iar cu prăvălia 30.000 cor. Până nu ajunge acest vad pe mâni străine, e recomandabil ca să ajungă un român stăpin pe acest loc mai ales fiind vadul demult făcut.

Capitalul necesar este suficient 6000 cor. — Doritorii de a o cumpăra să se adreseze la

SIMEON SCHIOPU,
comerciant în VERSECEZ.

5-6 (561)

VINURI
vechi și noi — de vîndut!

Adresați-Vă cu toată încrederea la proprietarul de vii din Șiria, (Világos), **PETRU BENEĂ**, căoi Vă trimite numai *vinuri bune, curate și pe lângă prețurile cele mai moderate.*

Vinuri vechi: Vin alb 68 fil., Rizling 70 fil.,

Roșu 92 fileri.
Siller 62 fil.
Carbenet 100 fileri.

Vin u din 1911: 54—56 fileri.

Rachie de trevere (comină) K 1-60
Rachie de comină, specialit. „2”
Rachie de drojdii 2 cor. 20 fileri.
Prețurile sunt semnate după litru, în fileri. Vinurile și răchia să experează sub îngrijirea proprie, dela 50 litri în sus, cu rambursă.
Vase împrumute pe timp de 2 luni.
Pentru calitatea vinului garantez.

PETRU BENEĂ,
proprietar de vii.

(473) Világos, (Arad m.) 13-25

Legături de vătămătură
cunt cele c. reg. alui Keleti patentate.
Legători de pintece pentru bărbați și femei contra ori căror morburii din ios și contra foalelui atrnător.
(295) 22-52
Gummi clorap pentru vire umitate.

Picioare și mini măestrite pe sama putai (tăiași).
Îndreptătoare de trup pentru umblat și spriginit.
Corsete artificiale și spriginitoare.

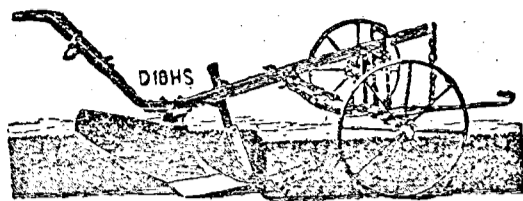
Ținătoare oblu pentru cel crescuti strimb precum și ori-ce articli de lipsă la

Îngrijirea de bolnavi, pregătește după cele mai moderne principii cu prețuri favorabile de fabrică.

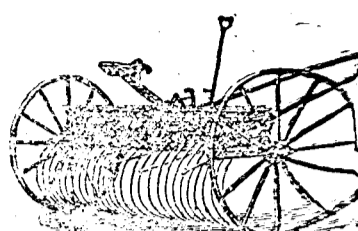
I. Keleti, ptr. legături de vătămătură și îndreptoare de trup.

Budapesta, IV. Koronaherez. u 17. vidi
— Trimite catalog cu 3000 figuri, gratis! —
Fondată în 1878. Telefon 13-76.

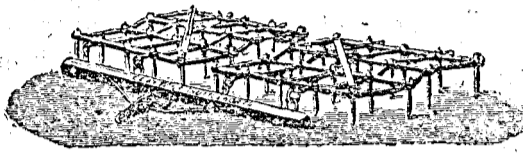
Mașinile vestitelor firme:
Glaxton Shuttleworth & Hoffer Schran

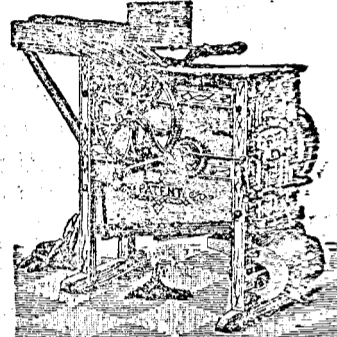
1. Plugul de fer „Sack”, renumit!

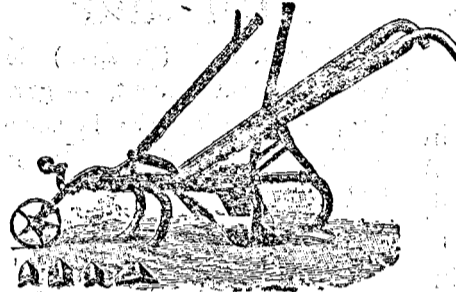
4. Greblă de fin „Holligworth”, spornică la lucrul ușor de mînuat.

2. Grapă de fer diagonală și pentru mușchiu (pentru curățirea țelnilor de mușchi)

5. Mașină de sfărîmat cunruz! Să afiă cu vînturătoar și fără vînturătoare.

3. Mașină de săpat „Planet Junior” foarte practică și cu bun nume!

EL. (550) 8-2

Depozit și reprezentanță la: **Carol F. Jickeli** în **ALBA-IULIA** (Gyulafehervár) și **SIBIU**
Cereți catalog și oferte de prețuri!

3 1/2 MILIOANE COROANE!!
poate cîștiga fiecare, cumpărînd următoarele lozuri

- 1 Obligațiune de cîștig cu premie convertită dela Banca Hipotecară Ungară.
- 1 Obligațiune de cîștig cu premie dela Prima Cassă de Păstrare Pestană din Patrie.
- 2 lozuri Sanatorul Regina Elisabeta.

12 trageri anuale și anume: 5 Februarie, 25 Februarie, 1 Martie, 25 Aprilie, 5 Iunie, 25 Iunie, 1 Iulie, 25 August, 5 Octombrie, 25 Octombrie, 1 Novembre și în 27 Decembrie.

CÎȘTIGURILE PRINCIPALE:

Cor. 1.000.000.—, 500.000.—, 400.000.—, 300.000.—
2 cîștiguri de 200.000.—, 100.000.— și de 75.000.—

Acestea 4 bucăți lozuri le vindem de prezent pe lîngă:

48 rate lunare á 10 coroane.

După primirea ratei prime imediat trimitem cumpărătorului lista legală de rate, în care este indicată Seria, numărul și litera lozurilor vîndute, pe baza căruia va participa respectivul la toate tragerile viitoare și eventualele cîștiguri sunt în întregime ale lui. — După fiecare tragere controlăm punctual toate lozurile vîndute de noi și eventuale cîștiguri le vom aviza telegrafice și intrucit e posibil chiar și telefonice st. nostri cumpărători. Rata primă e mai bine a ni-să trimite în mandat postal pe a căru cupon trebuie indicată legibil și punctual adresa cumpărătorului. Spre a ni-să putea trimite ratele viitoare gratis, fără porto și alte spese postale, trimitem fiecărui cu ocaziunea estrădării listei de rate și cecuri postale. Toate eventualele cîștiguri să replătesc în bani gata la cassa noastră.

Nici un moment să nu trăgănați cu comanda!
Noroc fără sfîrșit și fără nici un risic!

Ori-ce pierdere este eschisă, numai și numai de cîștig poate fi vorbă. Toate comandele sunt a să adresa cătră

Ústredna Banka Úcastinny Spolok.
Budapesta, VI. Váci-körut 31.

(E60) 2-3.

„Tipografia Nouă”, I. Moța, în Orăștie.

Capital social Coroane 1,200.000.

Telefon Nr. 188. Postsparcassa ung. 29.349.

„Banca generală de asigurare”
societate pe acții în Sibiu—Nagyszeben.

este prima bancă de asigurare românească, înființată de institutele financiare (băncile) române din Transilvania și Ungaria.

Prezidentul direcțiunii **PARTENIU COSMA**, directorul-executiv al „Albinei” și prezidentul „Solidarității”.

„Banca generală de asigurare”

face totfelul de asigurări, ca asigurări contra focului și asigurări asupra vieții în toate combinațiunile. — Mai departe mijlocește: asigurări contra spargerilor, contra accidentelor și contra grindinei.

Toate aceste asigurări „Banca generală de asigurare” le face în condițiunile cele mai favorabile.

Asigurările să pot face prin orice bancă românească, precum și la agenții și bărbații de încredere ai societății. — Prospekte, tarife și informațiuni să dau gratis și imediat.

Persoanele cunoscute ca acvizitori buni și cu legături — pot fi primite oricînd în serviciul societății.

»BANCA GENERALĂ DE ASIGURARE» dă informațiuni gratuite în ori-ce afaceri de asigurare fără deosebire că aceste afaceri sunt făcute la ea sau la altă societate de asigurare.

Cei interesați să se adreseze cu încredere la:

„Banca generală de asigurare”
Sibiu—Nagyszeben. — Edificiul „ALBINA”.

(19) 8-28